

6. Єпіфанова І.Ю., Гуменюк В.С. Прибутковість підприємства: сучасні підходи до визначення сутності. *Економіка та суспільство*. 2017. Вип. 3. С. 189-192.
7. Шваб Л.І. Економіка підприємства: підручник. 5-те вид. Київ: Каравела, 2020. 620 с.
8. Атамас П.Й. Управлінський облік: навч. посіб. 2-ге вид. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 440 с.
9. Бутинець Ф.Ф., Виговська Н.Г., Малюга Н.М., Петренко Н.І. Контроль і ревізія: підручник. Житомир: ПП «Рута», 2018. 544 с.
10. Іванов Ю.Б., Тищенко О.М., Чечетова-Терашвілі Т.М., Ревенко О.В. Стратегія підприємства: підручник. Харків: ВД «ІНЖЕК», 2019. 560 с.

Д-р екон. наук Гринько Т. В., Бірюкова П. В.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

ФАКТОРИ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

Економічна безпека, як важлива частина загальної безпеки, відіграє важливу роль у потребах громадян. Вона займає друге місце після фізіологічних потреб в ієрархії потреб Маслоу [8]. Еволюція поняття «економічна безпека підприємства» охоплює кілька етапів, які відображають зміни у сприйнятті та підходах до цього поняття (рис. 1) [8].

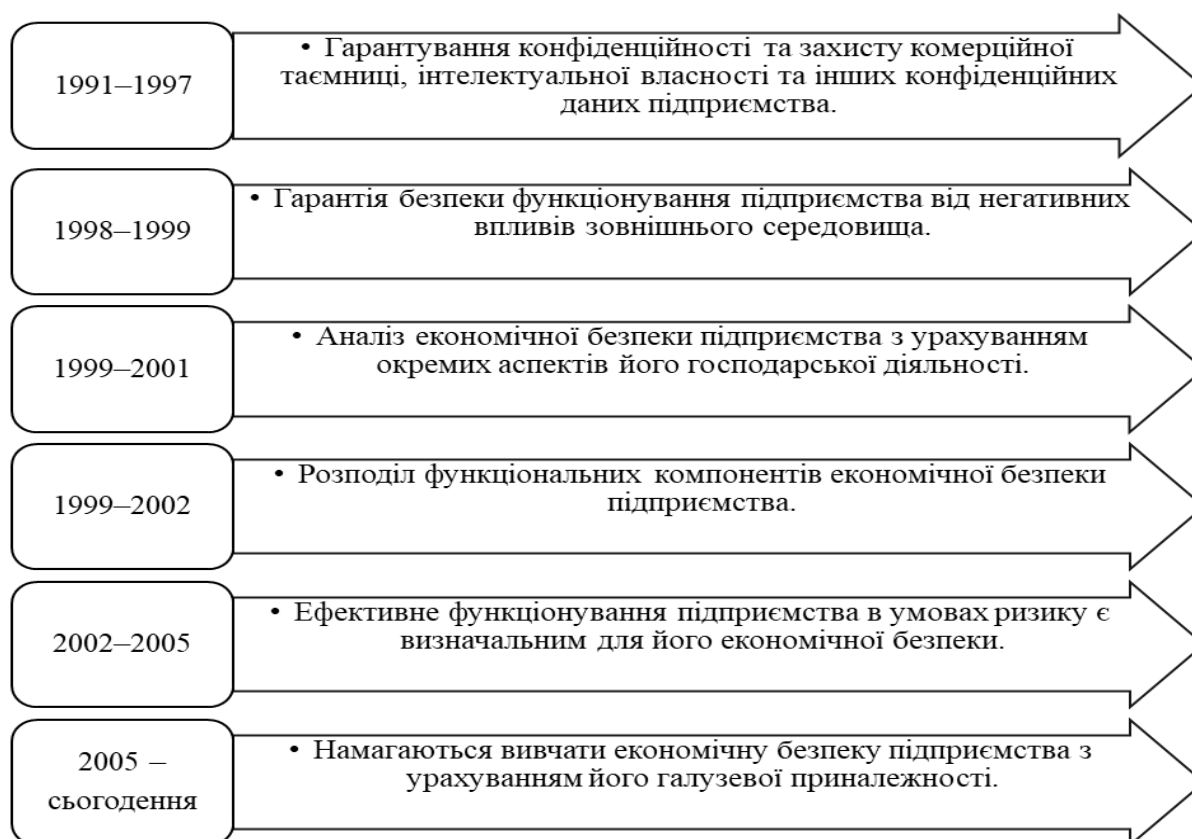

Рис. 1. Еволюція поняття «економічна безпека підприємства» [8]

Васильців Т.Г. і Козаченко Г.В. У своїх монографіях виділили наступні зовнішні фактори впливу на економічну безпеку:

1. Глобалізація.
2. Міжнародні економічні організації.
3. Світовий фінансовий ринок.
4. Геополітичні фактори.
5. Технологічні інновації [2; 3].

Економічна безпека підприємства залежить від таких зовнішніх факторів: політичні, макроекономічні, мікроекономічні, екологічні, науково-технічні та технологічні, соціально-культурні, інформаційні, природно-техногенні, демографічні, криміналістичні, морально-психологічні [1].

Ткаченко Т.П. виділяє наступні фактори внутрішньої економічної безпеки підприємства: конкурентні переваги, науково-технічні інновації у виробництві, ефективне використання ресурсів, фінансова стійкість підприємства, наявність системи управління ризиками, висока репутація підприємства [5].

Економічна безпека компаній багато в чому залежить від якості джерел їх фінансування. В умовах економічної та політичної кризи важлива фінансова впевненість, безпека праці. Якщо коштів підприємства недостатньо, діяльність потребує залучення коштів від фінансових установ, що збільшує витрати і погіршує фінансовий стан підприємства [4].

Siekpanowski Z., Wyrębek H. вказують, що економічна безпека підприємства залежить від державної політики, зокрема регулювання функціонування підприємств на нормативному рівні, наявності матеріальних ресурсів, економічних проблем. Найбільш значні труднощами для економічної безпеки є економічні, соціальні, інституційні, організаційні та культурні [6].

Oliinyk O.S., Shestopalov R.M., Zarosylo V.O. вказують серед зовнішніх факторів наступні: фінансові, політичні, інтелектуальні, технологічні, інформаційні, екологічні, кримінальні [9].

У більшості зарубіжних науковців включаються в економічну безпеку підприємств такі елементи, як виживання, загрози, ефективність, ризик, збиток, стійкість, адаптивність тощо. Науковці реалізували концепцію, в якій економічна безпека підприємств визначалася як система структурних, управлінських, технічних, правових та інших заходів щодо забезпечення економічної безпеки.

Індикатором економічної безпеки підприємства є його розвиток, а також якщо коли всі зацікавлені сторони (керівництво, інвестори, працівники, клієнти) задоволені. Внутрішні фактори економічної безпеки: фінансові, виробничі, кадрові, а також наступні чинники – матеріально-технічне забезпечення, інвестиційно-технологічні ресурси, маркетингові, екологічні чинники, форс-мажорні обставини [7].

На основі проведеного дослідження сформуємо схему внутрішніх і зовнішніх чинників економічної безпеки підприємства (рис. 2):

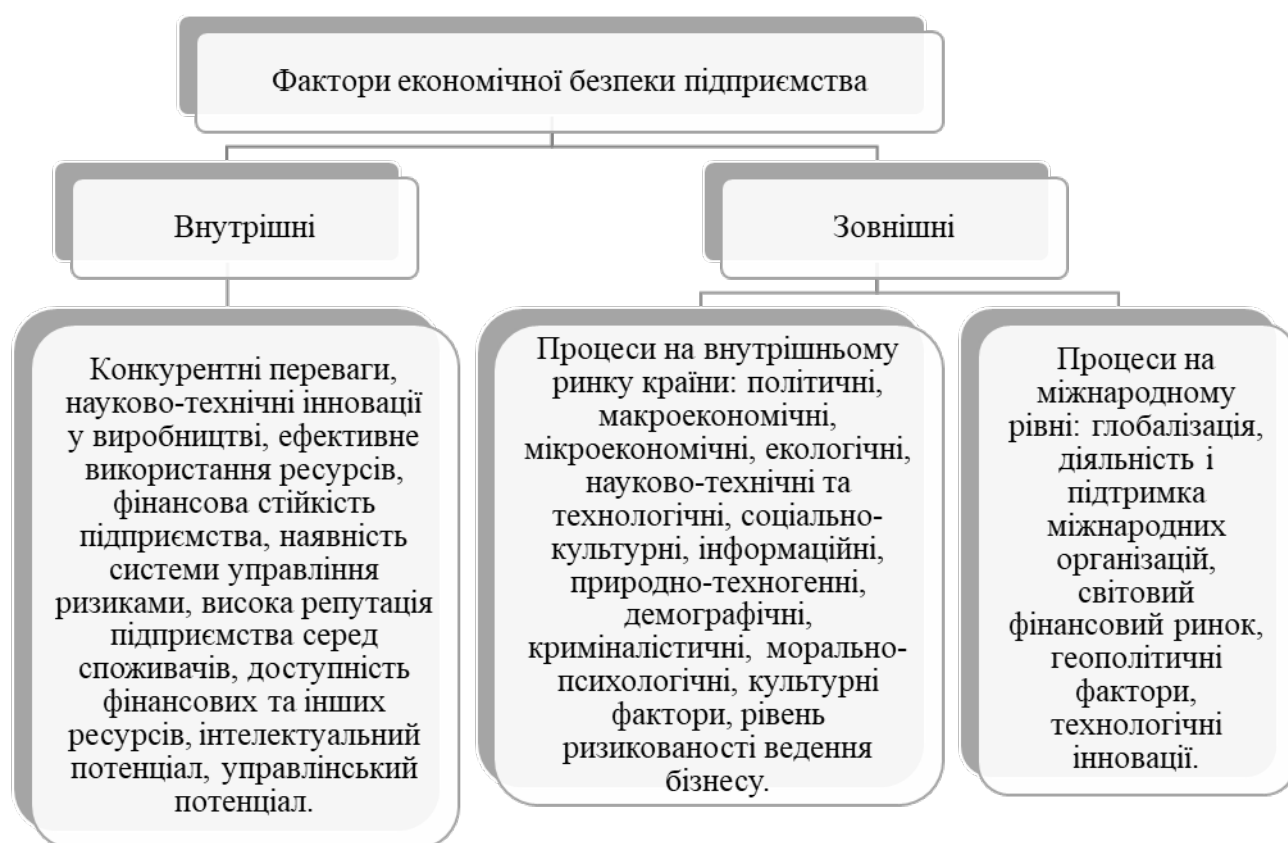

Рис. 2. Систематизація факторів зовнішнього та внутрішнього середовища, що впливають на економічну безпеку підприємства [1-6]

Таким чином, економічна безпека підприємства – це такий його стан, який дозволяє вчасно переборювати негативні впливи зовнішнього і внутрішнього середовища, мінімізувати ризики функціонування і забезпечити сталий розвиток у перспективі. Основні фактори зовнішнього середовища пов’язані з загальним регулюванням економічних процесів в країні та на міжнародному рівні, вони також включають умови співпраці з постачальниками і споживачами. Внутрішні

фактори пов'язані з управлінням підприємством, наявності в нього достатніх матеріальних, фінансових, трудових, інтелектуальних та інших ресурсів для безперервної діяльності і стимулювання розвитку.

Список використаних джерел:

1. Боса І.Ю. Фактори впливу на забезпечення економічної безпеки промислового підприємства. *Економіка підприємства: сучасні проблеми теорії та практики*: Матеріали дванадцятої міжнар. наук.-практ. конф., 8 вересня 2023 р. Одеса: ОНЕУ, 2023. С. 588-590.
2. Васильців Т.Г., Волошин В.І., Бойкевич О.Р., Каркавчук В.В. Фінансово-економічна безпека підприємств України: стратегія та механізми забезпечення: монографія / за ред. Т.Г. Васильціва. Львів: Видавництво, 2012. 386 с.
3. Нагорна І.І. Організаційно-економічний механізм у забезпеченні стійкої економічної безпеки промислових підприємств: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.04. Одеса, 2008. 22 с.
4. Пристемський О.С., Гривківська О.В., Сакун А.Ж. Теоретичні та методологічні аспекти економічної безпеки підприємств. *Збірник наукових праць ТДАТУ імені Дмитра Моторного (економічні науки)*. 2023. № 1. С. 106-115.
5. Ткаченко Т.П. Теоретико-концептуальні засади формування системи економічної безпеки підприємств в конкурентних умовах. *Науковий погляд: економіка та управління*. 2023. № 2. С. 81-85.
6. Ciekanowski Z., Wyrębek H. Impact of micro, small and medium-sized enterprises on economic security. *Polish journal of management studies*. 2020. Vol. 22. № 1. P. 86-102.
7. Primorac T., Kozina T., Turčić I. Economic security of enterprises. *Poslovna izvrsnost zagreb*, XII. 2018. BR. 2. P. 167-176.
8. Гринкевич С.С., Когут М.В., Станкевич М.В. Еволюція теоретичних концепцій економічної безпеки підприємства. *Економіка та суспільство*. 2023. № 50. URL: <https://www.economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2437/2357>.
9. Oliinyk O.S., Shestopalov R.M., Zarosylo V.O. Economic security through criminal policies: A comparative study of Western and European approaches. *Amazonia Investiga*. 2022. Vol. 11, №. 52. P. 12-18. URL: <https://www.redalyc.org/journal/4762/476273700002/>.

Д-р екон. наук Гринько Т. В., Волошина А. Р.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

ПРИЧИНИ ОПОРУ ЗМІНАМ НА ЕТАПАХ РОЗРОБКИ ТА ВПРОВАДЖЕННЯ СТРАТЕГІЇ

Опір змінам на етапах розробки та впровадження стратегій є звичайною реакцією співробітників всередині організації. Зміни можуть бути неспокійними та руйнівними, що призведе до опору з боку людей, які можуть відчувати загрозу або невпевненість щодо наслідків запропонованих змін.